# Feministinen aluepolitiikka – mitä se voisi olla?

20.10.2020

Sitä, että synnytysikäisiä naisia houkutellaan maakuntiin. Ehkä, ehkä kuitenkaan ei. Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI järjesti kesän alussa webinaarin tästä tunteita herättävästä aiheesta. Minua pyydettiin webinaariin pitämään esitys tasa-arvosta 2020-luvun Suomessa. Vastasin kutsuun myöntävästi, vaikka oman kokemukseni mukaan, feminismi on vielä pitkälti pelottava sana aluepolitiikan kentällä. Voisi sanoa, että nämä kuplat pyörivät vielä pitkälti eri maailmoissa. Tämän näkemyksen kanssani jakaa myös tutkijatohtori Tiina Sihto, jonka mukaan feminismiä ja aluepolitiikkaa näkee harvoin yhdessä kotimaisessa poliittisessa keskustelussa (Sihto, 2020). Oman esitykseni halusinkin rakentaa sillaksi näiden maailmojen välille. Samaa silta-ajatusta, uskoisin Kirsi Siltasenkin ajatelleen, rakentaessaan feministisen elinvoimapolitiikan viuhkaa, joka webinaarissa esiteltiin. Viuhkan tarkoituksena on saada tasa-arvo näkökulma konkreettiseksi osaksi aluekehittämisen elinvoimapolitiikka. Siltasenkin (2020) mukaan aluekehittäminen on vielä tasa-arvossatyössä takamatkalla.

## Feminismi = pyrkimys tasa-arvoon

Tiivistettynä oman esitykseni keskeisin viesti oli: feminismi = pyrkimys tasa-arvoon. Globaalilla tasolla Suomi on tasa-arvon mallimaa, mutta täälläkin on edelleen monia tasa-arvon haasteita. Vaikka Suomessa pääministerinä on nainen, niin tasa-arvo ei ole valmis. Työelämässä, johtamisessa ja urakehityksessä on yhä monia haasteita sukupuolten tasa-arvon toteutumisen näkökulmasta. Yksi keskeinen Suomen tasa-arvohaaste on segregoituneet koulutus- ja työmarkkinat. Naiset työskentelevät useammin terveys- ja sosiaalipalveluissa, koulutusalalla, majoitus- ja ravitsemistoiminnassa sekä taiteiden, viihteen ja virkistyksen toimialoilla. Miehiä toimii enemmän mm. rakentamisen, kuljetuksen ja varastoinnin, maatalouden, metsätalouden, kalatalouden ja kaivostoiminnan, sekä teollisuuden aloilla. Naiset ja miehet myös suorittavat eri alojen tutkintoja eli tytöt ja pojat hakeutuvat eri aloille opiskelemaan. Se, onko segregaatio ongelma on paljon debatoitu aihe, monet raportit ja selonteot kuitenkin kannustavat segregaation lieventämiseen (kts. Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2010; Segli, 2019). Yksi keskeisistä segregaation luomista haasteista on työmarkkinoiden joustamattomuus. Segregaatio jäykistää työmarkkinoita ja estää kykyjen tehokkaan käytön. Ammatillisen segregaation ajatellaan selittävän myös suurelta osin naisten ja miesten palkkaeroa.

## Ei pelkästään sukupuolen huomioimista

Selkeä tasa-arvohaaste suomalaisessa työelämässä on myös naisten pienempi osuus ylimmässä johdossa, erityisesti liike-elämässä. Tutkimusten mukaan naisten on vaikeampi edetä johtamisurilla. Naiset ovat myös kokeneet sukupuolestaan haittaa, selvästi enemmän kuin miehet työelämässä (Attila ym., 2018). Naisten vähäinen osuus johdossa ei ole vain yksilöiden kohtaama tasa-arvo-ongelma, vaan myös organisaatioiden

haaste. Jos työyhteisön johto on aina samanlainen ja samannäköinen, johtamisen näkökulmat kapenevat. Jos taas johdossa on erilaisia ihmisiä, saadaan laajemmin näkökulmia johtamiseen. Sama koskee myös erilaisten vähemmistöjen osuutta/osallisuutta johdossa ja päätöksenteossa. Huomion kiinnittäminen pelkästään sukupuoleen ei olekaan riittävää. Sosiaalinen asemamme järjestyy hierarkkisesti myös esimerkiksi seksuaalisuuden, värin tai iän perusteella. Tarvitaankin yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden huomioimista laajemmin. Tähän hyvä työkalu on intersektionaalinen eli risteäviä eroja analysoiva näkökulma. Sen avulla tarkastellaan miten esimerkiksi sukupuoleen, seksuaalisuuteen, etniseen taustaan, kansalaisuuteen, ikään, uskontoon tai toimintakykyyn liittyvät tekijät vaikuttavat yksilöiden elämään samanaikaisesti ja suhteessa toisiinsa. Esimerkiksi, miten se, että olet maahanmuuttaja ja nainen, vaikuttavat mahdollisuuksiisi työelämässä ja yhteiskunnassa. Käytännössä intersektionaalisuus voikin tarkoittaa esimerkiksi moniperusteisen syrjinnän torjumista ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön yhdistämistä (THL, 2020).

Yksinkertaisimmillaan feminismi pyrkiikin tilanteeseen, jossa kaikilla olisi samat mahdollisuudet hyödyntää oma potentiaalinsa. Silloin keskeistä on ihmisten erilaisten todellisuuksien huomioon ottaminen niin päätöksenteossa kuin kehittämistyössäkin. Mielestäni feministinen aluepolitiikka tarkoittaakin moniäänistä päätöksentekoa ja kehittämistä aluekehittämisen areenoilla.

**Emilia Kangas**

Kirjoittaja on työskennellyt erilaisten tasa-arvohankkeiden parissa melkein koko työuransa ajan. Hän on myös valmistunut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiantuntijaksi Helsingin yliopistosta.  SeAMKissa Kangas on toiminut *Omistajanvaihdoksilla naisten yritykset kasvuun* hankkeen projektipäällikkönä vuosina 2018-2019.

Lähteet:

Attila, H., Pietiläinen, M., Keski-Petäjä, M., Hokka, P., & Nieminen, M. (2018). Tasa-arvobarometri 2017.

MDI, (2020).  Feministisen aluepolitiikan webinaari keräsi mukaan yli 50 kiinnostunutta aluekehittäjää! 18.6.2020. MDI, Aluekehittämisen konsulttitoimisto. https://www.mdi.fi/feministisen-aluepolitiikan-webinaari-kerasi-mukaan-yli-50-kiinnostunutta-aluekehittajaa/ (haettu 12.10.2020)

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2010). Segregaation lieventämistyöryhmän loppuraportti.  https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75541/okmtr18.pdf?sequence (haettu 12.10.2020)

Segli, (2020). Tasa-arvon edistäminen ja segregaation lieventäminen koulutuksessa ja työelämässä –kehittämishanke. https://www.kaikkienduuni.fi/news/2019/2/14/toimenpidesuositukset-segregaation-lieventmiseksi (haettu 12.10.2020)

Sihto, Tiina (2020). ”Hoivapolitiikalla kohti feministisempää aluepolitiikkaa”. CoE AgeCare tutkimusblogi, 22.1.2020. https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/yfi/en/research/projects/agecare/hoivapolitiikalla-kohti-feministisempaa-aluepolitiikkaa (haettu 12.10.2020)

Siltanen, Kirsi (2020). “Ei vain ole tullut mieleen” – aluekehittäminen on tasa-arvon takamatkalla. MDI Blogi 19.3.2020. https://www.mdi.fi/blogi-ei-vain-ole-tullut-mieleen-aluekehittaminen-on-tasa-arvon-

takamatkalla/ (haettu 12.10.2020)

THL, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2020). Intersektionaalisuus ja sukupuoli. https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/intersektionaalisuus-ja-sukupuoli (haettu 12.10.2020)